

Onderweg naar de navel van de wereld
door Cor Kuyvenhoven

Op zaterdag 12 november waren er bijna 200 mensen onderweg, niet naar de navel van de wereld (Rome), maar naar Houten. Daar hielden we onze jaarlijkse leden- en ontmoetingsdag. Al snel was het in de gangen en de aula een gezellig geroezemoes. Men neusde bij de verschillende stands, kocht bij deze of gene wat boeken en haalde herinneringen op wanneer een oude bekende werd aangetroffen. De algemene ledenvergadering werd goed bezocht en de jaarstukken werden goedgekeurd. Vanuit de zaal werden enkele interessante vragen aan het bestuur gesteld, zoals bv de vraag naar het opzetten dan wel uitbouwen van contacten met buitenlandse "Rome" verenigingen. Het bestuur gaat daar zeker mee verder. 's Middags begonnen we met de huldiging van Hennie van der Kooi, die zich als 500ste lid van onze vereniging bleek te hebben ingeschreven. Gert Wich, voorzitter overhandigde een attentie en een fraai boekje. In krap vier jaar tijd werd dit aantal bereikt en de ledenaanwas blijft doorgaan. Rome is *hot*, om maar zo te zeggen. De centrale lezing werd gehouden door Thomas Quartier. In een boeiend en meeslepend verhaal nam hij ons in figuurlijke zin mee naar Rome. Daarbij onderscheidde hij verschillende fases: vertrekken; afscheid; onderweg zijn; gemeenschap; arriveren en de navel van de wereld. Zijn verhaal, ondersteund met voorbeelden uit zijn eigen pelgrimservaringen, riep bij zeer velen herkenning op. Hij gaf steeds duidelijk de meerdere lagen in deze pelgrimservaring aan: op zoek naar jezelf, naar de ander en naar het hogere (het goddelijke, de Ander, of hoe je dat ook maar zelf wil benoemen). Een daverend applaus was zijn deel. Eenieder waaierde vervolgens uiteen naar diverse plekken om te luisteren naar lezingen, mee te doen met workshops of om naar een film te kijken. De film van Leo Baeten "*In de palm van haar hand*", waarin hij de ervaringen en gevoelens beschrijft van zijn pelgrimstocht naar Santiago werd als indringend en indrukwekkend ervaren. Zonder de anderen te kort te doen bleek dat de verhalen die in andere lezingen werden verteld over spiritualiteit onderweg, de Franciscaanse voetreis, een fietsreis naar Rome en het verhaal over een voetocht naar Rome erg veel bezoekers te trekken. De bezoekers waardeerden de dag met een 8,6! Hoger dan vorig jaar. We sloten de drukke en geslaagde dag af met een hapje en een drankje in *Café Pellegrini*. Even nagenieten, want we beginnen direct met de plannen voor ons eerste lustrum, in het volgend jaar op zaterdag 11 november 2012!

Overzicht routes voor **fietsers** of **lopers** naar Rome!

Uw **ervaringen als fietser** doorgeven aan de Romegangers van morgen?

Testimonium ontvangen? Vul formulier op **website** in!

Treffen we u ook in onze stand op de Fiets en Wandelbeurs? Deze keer op zaterdag 11 en zondag 12 februari 2012!

Onze voorzitter Gert Wich verzorgt de lezing *Op pad naar Rome: van wandelaar tot pelgrim*. Meer informatie op onze site en op [Fiets en Wandelbeurs](#)

Ook in 2012 vier maal een Nieuwsbrief en twee maal de Omnes!

Kerstmis: Onderweg naar de oever van de tijd

door Ruud Bruggeman

Op mijn pelgrimswegen kom ik ook door Rothenburg ob der Tauber. Voor pelgrims onderweg naar Rome is er alle reden om deze bijzondere stad in Zuid-Duitsland te bezoeken. Het is een prachtige oude stad, schitterende vakwerkhuisen op het centrale marktplein, en oude poorten en stadsmuren. En het is ook een pelgrimsstad met zijn grote Jacobskerk, reisdoel voor de pelgrims onderweg naar Santiago, maar evengoed voor alle andere pelgrims. Wanneer ze bij de ingang zien dat ik ook een pelgrim ben, mag ik gratis naar binnen. Behalve mooie Jacobusbeelden zie ik in de kerk ook een groot zwart schip liggen. Als ik het ga bekijken, zie ik dat het een wel heel bijzondere kerstgroep uit Tanzania is. Een grote ebbenhouten boot, met op de voorplecht Maria en Jozef met het kindje, in de boot de twaalf leerlingen, en op de achterplecht een engel met een bazuin. Ze zijn, lees ik in een toelichting, 'onderweg naar de oever van de tijd'. De engel met de bazuin geeft aan, dat de in-

zittenden op hun weg begeleid worden door hemelse machten, en de titel geeft aan, waarheen ze onderweg zijn. Het is een uitdrukking die me raakt, onderweg naar de oever van de tijd. Voor mij gaat dat over onze weg door ons eindige leven heen, onderweg naar waar de tijd ophoudt, naar de dood en naar de eeuwigheid. En daarop worden we begeleid door hemelse machten, door engelen. Dat ervaar ik zelf onderweg ook wel zo. Op mijn pelgrimswegen komen er zo vaak goede mensen op mijn pad, die mij helpen en liefde en aandacht geven, en mij laten vertrouwen dat ik op de goede weg ben en daarbij geholpen word. Ook door mijn leven heen heb ik die ervaring. Voor mij zijn dat engelen in mensengedaante. En zijn we niet allemaal leerlingen op onze weg door het leven heen? Ik voel me op die weg wel veilig in zo'n stevige boot van keihard ebbenhout, en vaar er graag en vertrouwd in mee. Ook een goede vaart in 2012!

We gingen naar Rome! Een verwijzing naar het verslag van een voetreis...

door Martha en Fokke Wijngaarden

Onze voetreis Drachten-Rome dit jaar hebben wij als aanzienlijk zwaarder ervaren dan de vier maanden vanaf naar St.Jacobiparochie naar Santiago de Compostela in 2008. Ondanks die zwaarte hebben we de reis naar Rome als een groter avontuur beleefd. De tocht naar Santiago hebben we helemaal te voet gedaan, maar van de reis naar Rome reisden we zo nu en dan stukjes met openbaar vervoer, in totaal 15% van de hele route. Maar die afstand weegt wat ons betreft niet op tegen alle extra kilometers vanwege het verdwalen en zoeken. Wij hebben weinig andere pelgrims

ontmoet, waarschijnlijk vanwege onze eigenzinnige route. De weersomstandigheden vonden wij extreem: vanaf midden-Duitsland veel regen en onweer in de namiddag en vanaf Verona sloeg de hitte toe. Zelfs voor Italiaanse begrippen was het na Assisi zeer heet en werd code rood gegeven. Dat betekende o.a. dat ook ons zware inspanningen werden afgeraden. Wij zijn van harte bereid om onze ervaringen met anderen te delen en hebben een uitgebreid verslag van onze ervaringen geschreven. Daarin vindt u ook onze adresgegevens! [lees meer!](#)

Pere Grinus

Leesvoer voor onder de kerstboom?

Veel achtergrond informatie ledendag nog steeds te vinden pelgrimswegen.nl

Op veler verzoek melden we hier dat er diverse interessante bronnen naar aanleiding van het programma 'Ontmoeting onderweg' op onze ledendag van 12 november op de onze site te vinden zijn. Zo is daar de **powerpoint** van de centrale lezing door dr. Thomas Quartier te vinden. Daarin worden ook de diverse bronnen vermeld, die u wellicht verder helpen met het zoeken naar de spirituele kant van het pelgrimeren. Verder treft u bij de rubriek *film, workshops en lezingen* het verslag van Ada Seijnsener over de **Franciscaanse voetreis** die zij met haar echtgenoot Ton heeft gemaakt. Ook het verslag van Henk Nijland over **Fietsen naar Rome** is daar te vinden. Maar tevens zijn er de links naar de workshop **Schrijven onderweg** door Joop van der Donk en de lezing **Spiritualiteit onderweg** van Klaas van der Poel te vinden. De grote belangstelling voor de film *In de palm van haar hand* van Leo Baeten rechtvaardigt het plaatsen van een juryrapport. In de volgende Omnes zult u een interview vinden met Leo. *Jaarlijkse ontmoetingsdag* op [pelgrimswegen.nl](#)

Leiden alle wegen naar Rome?

door Henk Vink

Natuurlijk kennen we dat gezegde als stelling maar al te goed. Tijdens onze fietsreis van het afgelopen jaar werd onze blik toch weer op de eeuwige stad gericht. De route voerde ons naar de Harz via Münster. In deze zeer oude bisschopsstad bewonderde we de details van de Domkerk. Op een zonnige dag rijden wij door bossen en over heuvels. De weg bestaat eerst uit verhard zand en gaat plotseling over in grint. In de afdaling komt mijn vrouw ten val en als een geluk bij een ongeluk loopt ze alleen een paar flinke schaaftwonden op. De wonden worden goed verzorgd en de fiets heeft geen schade. Toch bleven er wat pijnlijke plekken en we besluiten onze tent een paar dagen in Wernigerode op te zetten. Om de rustdag te verangenen maken we met de stoomtrein van de HSB een rit naar de top van de Brocken (1142 meter). De reis duurt ruim vijf kwartier en we komen daar aan met een bewolkt hemel en een felle wind. In gedachten leef ik mee met de Russische en Oost-Duitse militairen die hier jarenlang hebben vertoefd. In de tijd van de DDR was dit namelijk de meest vooruitgeschoven afloopspoor in het vrije Westen. Een hele tentoonstelling is hier aan gewijd. Op het hoogste punt staat een markant gedenkteken met op de grond een uitgebreide windroos. Wat schetst onze verbazing, er wordt ook naar Rome verwezen. Het ligt op een afstand van 'slechts' 1119 kilometer, dus met een beetje doorstappen of fietsen is het echt niet zo ver. Op de terugweg met de trein zien we veel wandelaars en fietsers de berg afdalen. Maar of zij naar Rome onderweg waren, betwijfel ik!

Jacobswegen in Nederland Ook voor de pelgrim naar Rome

door Pieter Quelle, werkgroep routes

Onlangs zijn bij het Nederlands Genootschap van Sint Jacob twee nieuwe reisgidsen verschenen met een beschrijving van de Jacobswegen in Nederland. Het gaat om zes aanlooproutes die naadloos aansluiten op de routes door België naar Frankrijk. In deel 1 komen de wegen vanuit het westen aan bod. De hoofdstad begint in Den Oever en voert via Haarlem, Amsterdam, Utrecht en 's-Hertogenbosch naar Postel en Roermond. Van Haarlem kan men ook langs Den Haag en Vliedsingel naar Brugge en Gent. En vanaf Schipluiden brengt een interessante omweg de pelgrim langs Dordrecht en Bergen op Zoom naar Antwerpen. Deel 2 omvat de wegen vanuit het noorden en oosten. De hoofdroutes beginnen in Hasselt waar ze voortgaan op de al bestaande wegen uit

Sint Jacobiparochie (het Jakobspad) en Uithuize (het Jakobspad Groningen-Drenthe). Ze voeren langs Utrecht en Breda naar Antwerpen, respectievelijk langs Nijmegen naar 's-Hertogenbosch, met een aansluiting op de bestaande weg naar Maastricht (het Jakobspad Limburg). Tot slot is ook de fraaie aanlooproute van Oldenzaal via Enschede naar Doesburg beschreven. Deze Jacobswegen voeren langs routes die de middeleeuwse pelgrim ook zou hebben kunnen lopen. Vrijwel alle Jacobskerken en

-gasthuizen worden aangedaan, en de wandelaar komt ook op andere plaatsen die voor de pelgrim van belang waren. De gids bevat een compacte beschrijving van de routes, heldere kaartjes en veel achtergrondinformatie. Kaarten en beschrijvingen staan naast elkaar wat de praktische bruikbaarheid ten goede komt. Met pictogrammen is aangegeven welke voorzieningen men in de plaatsen onderweg mag verwachten. Het geheel is ook professioneel vormgegeven. De routes zijn goed bruikbaar voor mensen die mooie meerdaagse wandelingen willen maken en voor pelgrims die op weg gaan naar Santiago de Compostela en naar Rome. Er zijn aansluitingen naar de GR5, de E1 en de Via Monastica bij Postel. De Nederlandsprijs is € 35,-; leden van de vereniging Pelgrimswegen naar Rome komen in aanmerking voor de ledenprijs ad € 27,50. U dient dan bij de stelling op te geven welk lidnummer u heeft.